

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

14.10.2016

Asia: Lausunto asiassa COM (2016) 594: Asetus lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden tiettyihin verkkolähetyksiin ja televisio- ja radio-ohjelmien uudelleenlähetyksiin sovellettavien, tekijänoikeuden ja lähioikeuksien käyttämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta

Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Viittaamme muilta osin jäsenjärjestöjemme lausuntoihin ja toteamme asiasta seuraavaa:

Komission asetusesityksen COM(2016) 594 mukaan kaapeli- ja satelliittidirektiivin (93/83/EEC) alkuperämaaperiaatetta laajennetaan koskemaan online-palveluja. Online-sisältöjen, kuten simulcast-lähetysten ja catch up -sisältöjen lähettäminen ja saataville saattaminen tapahtuisi lähettäjäyhtiön alkuperämaassa täysin riippumatta siitä, missä maassa yleisö palvelua käyttää.

Tällainen säädös johtaisi markkinahäiriöihin ja forum-shoppailuun. Palveluntarjoajat voisivat parantaa kilpailuasemiaan ja alentaa kustannuksiaan hakeutumalla halvimpien sisältöhintojen ja sallivamman yritys- ja tekijänoikeuslainsäädännön maihin.

Tällaista mahdollisuutta ei pidä avata. Jos niin tehdään, se asettaisi asiaperustein kotipaikkansa valitsevat palvelut heikompaan kilpailuasemaan ja johtaisi luovien sisältöjen alenevaan hintakierteeseen. Eurooppalaiset kulttuurin ja viihteen tekijät ja sisältötuotantoyrittäjät olisivat tässä häviäjiä.

Jos tällaisen asetuksen säätäminen nähdään jostain syystä välttämättömäksi, sen ongelmia pitää lieventää määrittelemällä selvästi, että lähettäjäyhtiön tosiasiallinen päätoimintapaikka on sen päätoimipaikka.

Asetusluonnoksen mukaan alkuperämaa määräytyy lähettäjäyhtiön päätoimipaikan (principal establishment) mukaan. Lähettäjäyhtiön päätoimipaikkaa ei ole määritely asetusluonnoksessa. Asetusluonnoksen 2 artiklan tarkoittaman palvelun käytön maantieteellinen piiri määräytyy päätoimipaikan mukaisesti. Mikäli asetuksen mukaista päätoimipaikkaa ei määritellä, on se omiaan luomaan epävarmuutta asetusluonnoksen 2 artiklan sääntelemille markkinoille ja altistamaan väärinkäytöksille.

Lähettäjäyhtiön päätoimipaikka tulisi määritellä asetuksessa siten, että esimerkiksi pelkkä lähettäjäyhtiön osoitteen muuttaminen toiseen jäsenvaltioon ei tarkoittaisi päätoimipaikan siirtymistä, mikäli lähetystoiminta jatkuu pääasiallisesti siinä jäsenvaltiossa, josta osoite siirrettiin. Tällä muutoksella saataisiin estettyä heikomman tekijänoikeussuojan maiden hyväksikäyttö näennäistoimilla.

Komission tiedonannon mukaan alkuperämaaperiaatteen laajentaminen koskemaan verkkoympäristöä perustuu osittain siihen, mitä SatCab-direktiivissä säädetään yleisradioinnista satelliitin välityksellä. SatCab-direktiivin mukaan satelliittivälitys yleisölle tapahtuu siinä jäsenvaltiossa, jossa ohjelmasignaali saatetaan satelliittiin johtavaan katkeamattomaan lähetysetjuun. SatCab-direktiivin määritelmä alkuperämaasta on osaltaan vaikuttanut siihen, että satelliittilähetystoiminta ei ole keskittynyt Euroopassa heikomman tekijänoikeussuojan maihin, sillä lähetystoiminnan siirtäminen toiseen maahan vaatii tavallisesti painavampia liiketaloudellisia perusteita kuin tekijänoikeudellinen

”forum shopping”. SatCab-direktiiviä tulisi käyttää esimerkkinä myös lähettäjäyhtiön päätoimipaikan määrittelyssä.

- Esitämme, että alkuperämaaperiaatetta ei sovelleta online-palveluihin. Jos niin tehtäisiin, lähettäjäyhtiön päätoimipaikka (Principal establishment) tulisi määritellä asetuksessa, jotta rajoitetaan täysin näennäistä forum-shoppailua.

Asetuksen lähtökohtana on, että sisältöjen käyttöä koskevat oikeudet hankitaan koko EU-aluetta varten. Tämä voi olla ongelmallista luovien sisältöjen käytöstä sovittaessa, koska kaikilla online-palveluilla tai tv-yhtiöiden catch up -palveluilla ei tosiasiaassa tavoitella näin laajaa yleisöä.

Siksi onkin tärkeätä huolehtia siitä, että asetuksen johdantokappaleen 11 mukainen sopimusvapaus on mahdollisimman vahva ja mahdollistaa jatkossakin oikeuksien rajaamisen teknisin keinoin tai tietylle kielelliselle tai maantieteelliselle alueelle. Sopimusvapauden myötä online-palveluilla ja oikeudenhaltijoilla on mahdollisuus rajata sisältöjen tarjonta tietylle maantieteelliselle alueelle samalla tavalla kuin satelliittilähetysten osalta on mahdollista rajoittaa lähetykset maantieteellisesti esimerkiksi maksullisten katselukorttien kautta.

Esityksessä tämä sopimusvapaus on pelkästään mainittu asetuksen johdantokappaleessa. Oikeusvarmuuden lisäämiseksi se olisi syytä lisätä myös asetuksen artiklatekstiin.

- Asetuksen johdantokappaleen 11 kohdan mukainen sopimusvapaus, joka mahdollistaa sisältöjen tarjonnan tietylle maantieteelliselle alueelle, pitää lisätä asetuksen artiklatekstiin

Helsingissä 14.10. 2016

Pekka Sipilä
Puheenjohtaja

Lauri Kaira
Projektinjohtaja

Luovan työntekijät ja yrittäjät LYHTY on kotimaisen luovan yhteistyöprojekti alan toimintaedellytysten kehittämiseksi. Sen jäsenjärjestöt ovat:

- AV-tuottajien tekijänoikeusyhdistys Tuotos ry
- Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry
- Forum Artis - Taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö
- Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry
- Kopiosto ry
- Musiikkituottajat – IFPI Finland ry
- Suomen elokuvatoimistojen liitto ry
- Suomen elokuvatuottajien keskusliitto ry
- Suomen Musiikkikustantajat ry
- Suomen Muusikkojen Liitto ry
- Suomen Säveltäjät ry
- Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry
- Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry
- Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus TTVK ry
- Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry